

Establiments col·laboradors: el català fora de l'aula

El projecte d'establiments col·laboradors va néixer al Centre de Normalització Lingüística de Santa Coloma de Gramenet l'any 2003 i ràpidament es va adaptar des del CNL de Badalona, dues ciutats amb característiques sociolingüístiques semblants.

Aquest projecte s'emmarca en el programa «Voluntaris per la llengua» i té com a objectiu facilitar espais quotidians d'ús del català a les parelles lingüístiques que es troben per practicar aquesta llengua.

Les parelles lingüístiques reben una llista de comerços adherits al programa i saben que hi seran atesos en català encara que ells mateixos no el parlin perfectament. D'aquesta manera, les parelles lingüístiques poden preparar la visita al comerç i simular els diàlegs que hi mantindran. El fet de parlar en català en un establiment comercial de la pròpia ciutat fa que l'aprenent vegi que és possible parlar en català en les seves relacions socials quotidianes, i pot incentivar-lo a fer-ho fora de les pràctiques del programa «Voluntaris».

Quant a l'establiment col·laborador, pot estar interessat a participar en el programa ja que sap que totes les persones inscrites rebran la llista d'establiments. D'altra banda, les persones que treballen al comerç o empresa de serveis adherit s'acostumen a parlar en català amb aquelles persones que se'ls adrecen en aquesta llengua encara que ho facin amb dificultats.

L'experiència a Santa Coloma de Gramenet

En aquesta ciutat el projecte es va anunciar a través de les associacions de comerciants de la ciutat i dels mitjans de comunicació locals, i un cop decidit que representava una bona alternativa per facilitar als nostres aprenents llocs on poder practicar, es va elaborar un protocol que recollia els criteris de selecció, el sistema d'adhesió i la signatura d'acord de col·laboració a través del qual es formalitzava el compromís de l'establiment.

Criteris d'adhesió

És necessari que les persones de l'establiment que atenguin al públic puguin parlar

en català sense dificultat. Aquest és l'únic requisit indispensable. Un altre criteri que s'estableix, en un principi, és que les dedicacions dels establiments siguin variades per poder cobrir un major ventall de necessitats o d'interessos dels nostres aprenents. Un cop la llista d'establiments col·laboradors és més completa, aquest criteri perd importància.

Sistema d'adhesió

Al començament, per facilitar la tasca, es va pensar que seria més adient visitar els comerços dels quals ja teníem una coneixença i que podien ser més sensibles al te-

ma lingüístic. Posteriorment vam engegar el programa d'atenció al públic «En català, tu hi guanyes» i es van aprofitar les visites que es feien en distribuir els materials per detectar els establiments que podien ser col·laboradors.

A través d'aquesta visita s'informava de la campanya d'establiments col·laboradors els comerços on totes les persones parlaven català. A més, se'ls deixava un full amb la informació i un model de l'acord que havien de signar en cas que volguessin formar-ne part. Al cap d'uns dies se'ls trucava, i si havien decidit fer-se establiment col·laborador se'ls personalitzava l'acord i se'ls el portava perquè el signessin.

Compromisos de l'acord de col·laboració

Els establiments col·laboradors han de signar un acord de col·laboració mitjançant el qual es comprometen a:

a) Col·locar en un lloc visible l'adhesiu amb el lema «Voluntaris per la llengua. Establiment col·laborador».

ció Lingüística i donar-li facilitats perquè pugui assistir a aquests cursos.

El CNL es compromet a:

a) Distribuir una llista dels establiments col·laboradors a totes les parelles lingüístiques que es formen a partir del programa «Voluntaris per la llengua»

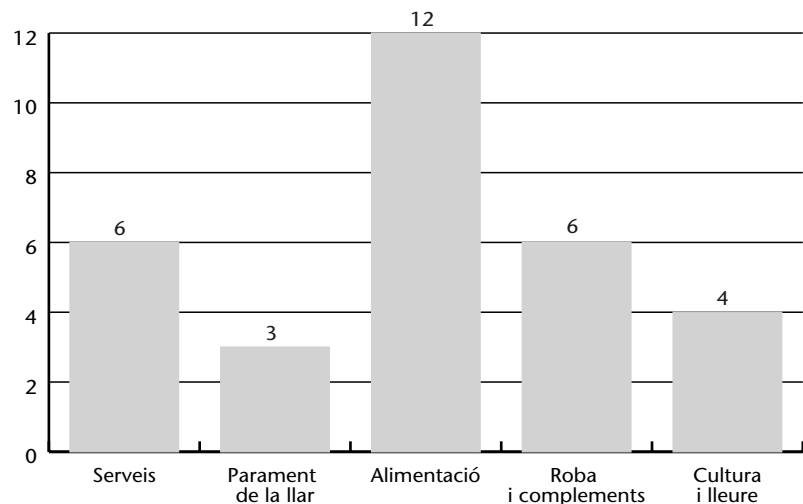
b) Facilitar-los l'assessorament lingüístic.

Valoració

El programa d'establiments col·laboradors va començar fa dos anys i, actualment, disposem d'una llista de 31 comerços amb 14 dedicacions diferents. Tant els nostres aprenents com nosaltres valorem molt positivament els resultats i creiem que hem de continuar treballant per engrossir la llista.

Si en un primer moment la llista d'establiments col·laboradors es difonia únicament entre les parelles lingüístiques, en aquests moments la distribuïm entre tots els alumnes dels cursos de català amb l'objectiu de fomentar l'ús de la llengua fora de l'aula, i

Gràfic 1. Establiments voluntaris a Santa Coloma de Gramenet, per sectors

b) Garantir que les persones que vagin a l'establiment trobaran facilitats per expressar-se i ser ateses en català, encara que el parlin amb dificultat, pel fet de ser aprenents del programa «Voluntaris per la llengua».

c) Informar el personal de l'establiment que tingui dificultats per expressar-se en llengua catalana dels cursos de català que organitza el Consorci per a la Normalitza-

es presenta com una actuació emmarcada en la campanya «Dóna corda al català».

El gràfic 1 mostra el nombre d'establiments col·laboradors per sectors.

Conclusions

L'objectiu últim, tant del programa «Voluntaris per la llengua» com de l'actuació

dels establiments col·laboradors, és canviar uns hàbits lingüístics que fan que moltes persones capaces de parlar en català no utilitzin aquesta llengua en les seves relacions socials (entre les quals hi ha comprar productes o adquirir serveis), i que moltes al-

tres que habitualment parlen català canviïn de llengua quan s'adonen que el seu interlocutor no és catalanoparlant nadiu.

Caldrà trobar els indicadors necessaris per valorar si s'han acomplert aquests objectius.

L'experiència a Badalona i a Sant Adrià

L'actuació amb comerços voluntaris creada al CNL L'Heura de Santa Coloma de Gramenet ens va fer creure al CNL de Badalona i Sant Adrià que era una bona idea i una bona oportunitat per ampliar el programa «Voluntaris per la llengua», que des del juny de 2003 s'estava desenvolupant al CNL, en col·laboració amb Òmnium Cultural, i que havia suposat, fins aleshores, que 84 persones —entre voluntaris i aprenents— participessin en aquest programa de voluntariat lingüístic.

Vam posar fil a l'agulla i, a Badalona, vam tenir una sessió informativa adreçada a les organitzacions comercials de la ciutat que va comptar amb la participació de la Regidoria de Drets Civils, de la qual depenem, i amb la de la Regidoria de Promoció Econòmica.

La difusió per a la sessió informativa es va fer a totes les associacions i confederacions de Badalona; però només hi van assistir, a banda dels responsables municipals, els representants de les organitzacions del Centre i —volem remarcar-ho— el president de la Federació de Venedors dels Mercats Municipals de Badalona. Aquesta Federació ens obria la porta per intervenir a tots els mercats de la ciutat.

Badalona, amb una població al voltant de 225.000 habitants, dels quals el 64% (segons dades del cens de població de 2001) afirma que sap parlar el català, disposa de sis mercats municipals que aglutinen un total aproximat de 55.000 clients i clientes al llarg de l'any. Aquest fet, juntament amb la diversitat territorial, van determinar la tria del que podríem anomenar *públic objectiu* per al projecte «Voluntaris per la llengua. Establiment col·laborador».

D'altra banda, a Sant Adrià de Besòs, amb la col·laboració de la dinamitzadora del Servei de Dinamització Comercial de l'Ajuntament, es va fer una reunió amb la Federació d'Associacions de Comerciants de Sant Adrià (FACOSA) que integra les as-

sociacions del nucli antic, de Sant Adrià centre i de Sant Joan Baptista.

En aquesta trobada es va presentar la campanya «Voluntaris per la llengua. Establiment col·laborador», que va ser molt ben rebuda, i s'arribà al compromís d'informar els associats de FACOSA per tal que poguessin adherir-s'hi.

La difusió del projecte també s'està fent extensiva a d'altres establiments dels barris de Sant Adrià, com ara el mercat o supermercats que, tot i no pertànyer a la FACOSA, es troben en la mateixa zona comercial.

Per ara, els resultats a les dues poblacions del CNL ens animen a continuar: a Sant Adrià hi ha hagut 64 adhesions, 58 de les quals dels comerços associats; a Badalona s'han adherit a la campanya 13 establiments, d'entre els quals cal destacar el Mercat Maignon, ja que s'hi han adherit 34 de les 36 parades que el conformen.

L'extensió als mercats

La campanya als mercats de Badalona es va començar a perfilar abans de l'estiu passat.

Els venedors i les venedores dels mercats municipals tenen un tracte directe amb la persona que va a comprar. La parla amb què es comuniquen remet a situacions quotidianes. A més, el món del mercat és heterogeni, divers... Aquestes característiques permeten suposar *a priori* que la dinamització lingüística en aquest sector de població pot comportar uns resultats favorables quant a la sensibilització per al coneixement i l'ús del català.

Els «Mercats Municipals amb Voluntaris per la llengua» s'estructura en tres actuacions bàsiques: un programa de ràdio, una exposició de fotografies i un joc lingüístic. En un proper article explicarem amb més detall com es desenvolupa tot aquest projecte. Ara només us n'hem fet un petit, petit, mos. ■